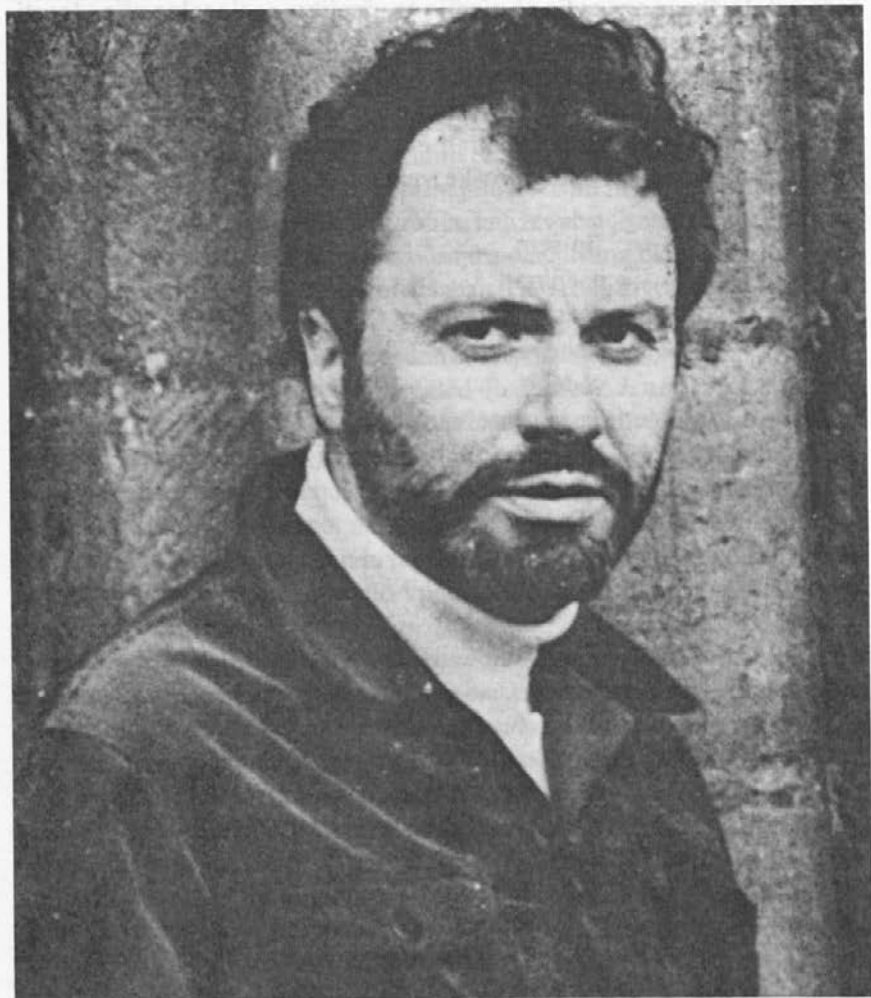

PREVOD

Geoffrey Hill

Geoffrey Hill

Pesmi

DOKTOR FAUST

1

Cesarjeva obleka

Ena mnogih poti: Bog
v čisti soparici krvi kroži.
Bogovi – kot ljudje – vstajajo iz zaprtih grobov,
ko se vznemirijo majhni bobni.

Brezmadežno perje laboda
je običajna obleka. Nikjer nikogar
ni strah, nihče ne prisluškuje, noben glas
glasen (čeprav nedolžno na glas).

2

Harpije

Ker na političnem banketu bogov
sem lačno ob strani stal,
sem od vseh mogočih krivih bogov
pri teh hrustančastih sencah pristal,

ki kažejo vse, brez pohote;
na njihovi mrtvi gostiji sem se znašel
pri razcefranem *Opozorilu kopalcem*
ob robu razcefrane vode.

3

Drug del zgodbe

Nedolžni niso zbežali;
preveč legendarni, se smejijo;
razuzdani hrupni volk
jim podira domačijo.

Zver je pobita, zver uspeva.
Mastna kri na pesku škripa.
Oslepeli Bog verjame,
da ni brez vida.

(For the Unfallen, 1959)

POGREBNA GLASBA

3

Naročili so si Sodni dan in hoteli to pri
Bogu, ukrivljena kovina je obrobljala greben.
Takšni prizori so prav redki. Vsakih
petsto let se morda ljudem mogočen mir
kometa prikaže v takšnem razkošju,
modrikast in brezobličn, pod vsem tem
pa Anglija čepeča kakor zver.

"Oh, tiste stare severnjaške razprtije ..." Polje
se po bitki oglašča s svojim lastnim glasom,

ki ni ničemur podobno na zemlji, a je zemlja.
 Slepo iščočiči polž, ranljivi krt prideta
 na plan, slepo ležemo, slepo med pokolom
 z zakonsko krvjo oblite najnežnejše
 duše naskakujejo, hropeč "Jezus".

4

Naj bo um dragocenejši od duše; ne bo
 obstal. Duša doume svojo ceno, prosi za svoj mir,
 se sprijazni s solzami in znojem, je najbrž
 neuničljiva. To lahko verjamem.
 Vendar bi se sramoval zgolj nagonске vere,
 prikladnosti privolitve, ko bi si upal,
 a česar si ne upam, je opustošena zgodovina
 ali jalovo vladanje. Averroes, stari pogan,
 ko bi le imel ti prav, če Razum sam bil bi
 absolutni zakon, dovoljšna milost,
 naša življenja lahko bila bi mit jetništva,
 ki se vanj mogli bi podati: neobljudena dežela
 zmeraj na novo zapadlega snega, palača plameneča
 od nenehne tišine kakor od bakel.

5

Z baklami ko gremo, ob divjem božiču,
 ko se požrtno gostimo za svojo pokoro
 v tridesetih praznikih maziljenja in klanja,
 kaj je to drugega kot zimski spanec duše?
 Toliko stvari počiva pod izpolnjeno
 Pravico, kot da bi trobente očistile zakon,
 narda bila resnično bistvo kesanja.
 Nebo kopičiči temo. Ko prepevamo
 "Ora, ora pro nobis", niso serafi,
 ki se spuščajo za pomilovanje, marveč mi sami.

Tisti pravično obdolženi tisti maščevalni
izmučeni na kolenastih statvah nas razvajajo
z dolgimi prizori bolečine, ostudno nežnostjo
prekletih zaradi njihovega lastnega mesa:

6

Sinko moj, ko si znal obvladati čuda
brez usmiljenja, zmagati pogled nadležnega
zmaja spanca, sem se radostil nadvse –
dobrodošel tujec v tvojem kraljestvu.
Na tistih pradavnih poljih sem videl človeštvo,
kakor ga je bil imenoval Oče, bajeslovne zveri, plodeče
se v miru za blagoslov.
Resnični kriki sveta so segli do tja, nemir
daljnih viharjev, mrmranje samot,
pomirjena skrivnost. In tako se konča.
Nekateri se žgo za tisto, kar so bili; drugi
so oslepljeni za vse razen vizijo –
njihovo nujo po spravi. Verjamem v svojo
zapuščenost, zakaj to je tisto, kar imam.

ŠTIRI PESMI GLEDE NA TRPEŽNOST PESNIKOV

Ljudje so posmeh angelom

v spomin Tommasu Campanellu, duhovniku in pesniku

Nekaj dni senca skozi
visoko okno deli z mano
ječo. Gledam, polž se
vzpenja s sklenino lastne
sluzi po steni jame. Kriki,
ki prihajajo, so moji; potem
Božji: moja pravica, rane, ljubezen,
porogljiva luč, kruh, nesnaga.

Ležati tu v svojem čudnem
 mesu, medtem ko preobilna Muka
 spi, omadeževana s primerno hrano,
 je, za nekaj časa, radost
 onkraj vsake skrbnosti sveta.
 Vendar dosojeno nam je
 vstati, prav takrat, ko bi,
 v tišini, skladal jaz svoj spev.

Molitev k soncu

v spomin Miguelu Hernandezu

I

sonce
 stori da se vzdigne
 nad vsemi
 stvarmi
 tema

II

Mrhovinarji
 pozdravljajo svoje meso
 opoldan
 (Pekel
 molči)

III

Slepo Sonce
 naš uničevalec
 blagoslovi nas
 tako za
 spanec.

"Javno dobro"

v spomin Robertu Desnosu, umrlemu v taborišču Terezin 1945

Za branje lahko priporočim
Očete. Kako
plemenitijo kvarljivo meso:

slastno kontemplacijo: čiste
ličinke, ki penijo vranico
v mleko. Za vajo, dolgotrajno

zatiranje pretežno neprimernega
govorjenja iz primernih grobov.
Če se zemlja odpre, naj se človeška usta

tudi odpro? "Nihče in nič sem,
če nisem rešen zdaj!" ali
"Kristus, kakšna pantomima!" Dnevi

tedna so sedem jam. Glej,
Gospod, spet vstajamo
od mrtvih in prihajajo sodniki.

Tristia: 1891 – 1938

Poslovilne besede Osipu Mandelštamu

Težavni prijatelj, tebi bi dal prednost
pred njimi. Mrtvi hranijo svoja zapečateni
življenja in spet sem prepozen. Prepozni
pozdravi, oblaki prahu in predrzni kriki.

Podobe se vzdigujejo iz razdejanja
Glej ... razvaline na planoti ...
Nekaj ljudi strmi v roke; drugi
se plazijo za hrano po obcestnih poljih.

Tragedija vse nadzoruje.
 Ne bo se nas dotaknilo, vendar je tu –
 brezhibno, nenasitno – trdo poletno nebo,
 naslanjajoč se s tem, svojemu koncu se približuje.

("King Log", 1968)

TENEBRAE

2

Ti, ki z glasom iščočim, vendar mirnim
 si me izvlekel, ko sem se izgubil v snu,
 me obdržal blizu srca, da bi si spočiti
 mogel, varen v temi po tvoji izbiri:
 čisto tvoj sem se odločil, da ne izbiram,
 v tebi potešenemu mi ni treba dalje iti.
 Držiš me v strahu, ki teši čvrst up,
 in v veselje mojih grehov sredi muk.
 Tako strastnemu mi koprnenje vračaš
 z bolečino; ker se zdiš brezstrasten,
 vse, kar bi dobil, tako odbijam,
 rane pozaba mi zadaja, lažne ekstaze,
 ki jih v resnici ti prenašaš,
 kot trpiš vsak del svojega križa.

8

Glasba preživi, svoje lastne sfere sklada,
 Angel Glasov, Meduza, Kraljica Zraka,
 kadar jo pozdravi naš resnični klic,
 v led srebro srebrno dodrhti.

(*Tenebrae*, 1978)

KANAAN

I

Korakajo po Božji
volji skoz Flandrijo
s strojnimi pištolami,
korali, topovi

iz tolstega brona,
s stokajočimi cizami,
da vržejo Baala. Na
križpotjih vzdigujejo

trupla in blatne
prapore Jagnjeta.
Sonce sodi.
Tam daleč rezila

daritve
se dvigajo, padajo, kakor
da jim niso napoti
rezila kosti.

II

Krivica mine
in pravičnost.
Ne prizaneseta

sesajočemu otroku niti
ne skoparita s trobentami. Zdaj je postal
Moloh svoja peč

in z odvrženimi otroki nagimi
za roko ali nogo
mlatijo kot s cepci.

(*New Poems*, 1992)

Izbral, prevedel in spremno opombo napisal **Veno Taufer**

Ni jih malo med sodobnimi angleško pišočimi pesniki, ki bi pritrdili mnenju, da je **Geoffrey Hill** najpomembnejši pesnik, ki piše v tem jeziku. Če bi pred zadnjo podelitvijo Nobelove nagrade spraševali, kdo bi jo utegnil dobiti, če bi se nagrajenca iskalo med sodobnimi pesniki, ki pišejo v tako imenovani Veliki Britaniji, bi bilo ime Geoffreyja Hilla najbrž omenjeno večkrat kot pa Seamusa Heaneyja iz Severne Irske. Takšnemu mnenju pritruje neka anketa izpred leta ali dveh med avtorji. Po mnenju ne ravno maloštevilnih angleških in tudi ameriških kritikov pa prav tako sodi v sam vrh sodobnih ustvarjalcev religiozne poezije.

Leta 1932 rojeni Hill piše zelo zgoščeno, stilno briljantno izbrušeno, najrazličnejših mitoloških, motivnih in drugih eruditskih aluzij polno poezijo. Najbrž je tudi zaradi te svoje poetične zbitosti in večpomenske nabitosti tisto, čemur pravimo pesnik za pesnike. Glede na siceršnjo splošno usmeritev v sedanji anglosaksonski poeziji je nekako "neangleški" v svojem dialoškem odpiranju Hölderlinu, Bloku, Mandelštamu, Ovidu, Alanu Tatu, Charlesu Peguyju, Saint-Johnu Persu in seveda Williamu Blaku in še posebno Hopkinsu. Geoffrey Hill je močno zaznamoval razvoj angleške poezije zadnjih dveh desetletij tudi s tem, da se poleg občutljivosti za dogajanja v svetovni liriki z njegovo poezijo skoraj neopazno, podpovršinsko vrača v sodobno angleško poezijo nekakšna eliotovska stroga zahtevnost ubranosti s tradicijo, ki seveda nikakor ne izključuje niti eksperimentalnosti, nepopustljivo pa zahteva odgovornost, obrtno, estetsko, etično. (Bralcu se zdi, kakor da se v

"hillovska" smer že opazno obrača lanski nobelovec S. Heaney v svojih zadnjih dveh knjigah: *Seeing Things*, 1991, in *Spirit Level*, 1996).

Geoffrey Hill je prvo pesniško knjigo – *Za nepadle* – priobčil 1959, s to in z leta 1968 natisnjeno *Pomembni nesposobnež* je že jasno začrtal svojo ustvarjalno pot. Pesniška zavzetost in skorajda nekakšna ritualna natančnost v jeziku sta ga vodili v včasih že nevzdržno zgoščenost izraza. Tak je eden njegovih najboljših ciklov – *Pogrebna glasba*, cikel navideznih (nerimanih) sonetov, ki ima v začetku posvetilo trem pobitim plemičem v "vojni rož" v 15. stoletju in je po pesnikovem komentarju "poskus okrašene srdite glasbe, ki jo trgajo hropenja in kriki"; posvetila diskretno nakazujejo "večglasnost" ne le v isti pesmi, celo v posameznih verzih. (Na primer: v 6. pesmi se zdi, da govori nekdo, ki umira /pogubljen?/ na bojišču, in z dvopičjem, ki je to pesem vpeljalo iz 5., je diskretno postavljeno vprašanje o možnosti zmiritve s trpljenjem.)

Naslednja zbirka, ki je med Hillovimi skopo maloštevilnimi izšla leta 1971, so njegove znamenite *Mercijske himne*, pesmi z nenavadno dolgimi, ritmiziranimi, na videz proznimi verzi. Ta knjiga je zaznamovala celo obdobje sodobne angleške poezije. V njih osupljivo spretno meša preteklost in sedanost, zgodovinske aluzije in spomine na otroštvo v poetično sugestiven preplet podedovane in osebne izkušnje. Posebna pesniška moč te pesnitve je v zlitosti jezikovnih fragmentov (spet največkrat tako imenovanih "izpraznjenih obrazcev", preobrnjenih v nov pomen) sedanosti in davnine.

Druge Hillove zbirke: *Nekje je takšno kraljestvo*, 1971, *Tenebrae*, 1978, *Skrivnost dobrodelnosti Charlesa Péguya*, 1983, *Nove in zbrane pesmi*, 1952–1992, pesniško zmeraj precizneje kažejo meditativno strogost, ki je hkrati tudi v estetski strogosti artikulirana etična zahtevnost, v Hillovem primeru lahko tej prav tako marsikdaj rečemo religiozna zahtevnost, do pesmi, v njej oblikovanih misli in čustev, občutij, tem, motivov.

Strogost je, se zdi, tudi hkrati tista silovita prepričljivost njegovih verzov. Pesnik je globoko prizadet na primer zaradi krutosti človeške zgodovine, tudi krutosti Cerkve v njej, in to ga muči kot nenehno navzoča sedanost. O pesnikovi vpletenosti v čas in dogajanje govorijo na primer cikel *Tenebrae* ali nepopustljivo "neoptimistično" dosledni verzi o *Kanaanu* ... Pesnika žene silna "nuja po spravi" med "lažnimi ekstazami" k pesmi, ki bi bila "resnični klic", presegajoč zemsko muko in segajoč k odrešenju zmiritve, kjer "v led srebro srebrno dodrhti" – vendar razklanost, ranjenost ostaja, kakor ostajata ljubezen in tragično radostna mogočnost "vstati, prav takrat, ko bi, / v tišini, skladal jaz svoj spev".